

Det samiska kulturarvet i Västerbottens län

Sameföreningars och samebyars dokumentationsarbeten

2003

Katarina Sevä

Innehåll

1. Bakgrund och syfte.....	3
2. Rapportens upplägg.....	3
3. Frågorna som diskuterats.....	4
4. Samebyarna och Sameföreningarna.....	4
4.1. Grans sameby.....	5
4.2. Malå sameby.....	5
4.3. Rans sameby.....	6
4.4. Umbyns sameby.....	7
4.5. Vilhelmina norra sameby.....	7
4.6. Ammarnäs sameförening.....	8
4.7. Fatmomakke sameförening.....	9
4.8. Lycksele sameförening.....	10
4.9. Malå sameförening.....	11
4.10. Skellefteå sameförening.....	11
4.11. Tärna sameförening.....	12
4.12. Umeå sameförening.....	13
4.13. Vadejen saemiej sijti.....	13
5. Slutsatser.....	14
5.1. Samebyars och sameföreningars engagemang.....	15
5.2. Konflikter och svårigheter.....	16
5.3. Tankar om hur man kan gå vidare.....	17
6. Namn och adresser till kontaktpersoner för samebyar och sameföreningar I Västerbottens län.....	18
7. Referenser.....	20

1. Bakgrund och syfte

Samarbetet mellan kulturmiljövården i Västerbotten och länets sameföreningar och samebyar har inte haft samma starka ställning som exempelvis hembygdsrörelsen. Även om det sedan många år tillbaka arbetats med samiska referensgrupper som haft regelbundna möten, har det saknats en koppling mellan sameföreningarna, samebyarna och kulturmiljövården. När det gäller hembygdsrörelsen finns såväl museer som Länsstyrelse representerade i länsförbundets styrelse, och man har även börjat etablera ett system med kontaktpersoner i hembygdsföreningarna. Nu har tankarna börjat röra sig i samma banor gällande att göra något liknande i samarbete med SSR och länets sameföreningar. En arbetsgrupp för samiska frågor har bildats vid Länsmuseet, med bl.a. Ellacarin Blind från SSR. Syftet med detta är att genom kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsutbyte stärka länets sameföreningar och samebyar i deras arbete med att dokumentera och bevara det samiska kultur- och naturarvet.

Under en period av sex veckor under oktober och november månad år 2003, fick undertecknad i uppdrag av Skogsmuseet i Lycksele och Länsstyrelsen Västerbotten, i samarbete med SSR, Västerbottens museum och Skellefteå museum, att ta kontakt med och besöka så många som möjligt av länets sameföreningar och samebyar och sedan sammanställa besöken i en rapport. Syftet med besöken var att få höra vilka dokumentationer och bevarandeåtgärder som gjorts inom samebyarnas och sameföreningarnas områden och inte minst för att höra vilka önskemål som fanns, om vad man tyckte borde bli gjort. Detta för att få en kartläggning, ett slags kunskapsunderlag, över dokumentations- och bevarandeinsatser inom det samiska kulturarvet i länet. Detta kunskapsunderlag kan förhoppningsvis bli ett viktigt dokument för framtida insatser, exempelvis inför projekt- ansökningar.

En viktigt syfte var även att få namn på personer inom samebyar och sameföreningar som är särskilt intresserade av frågor som rör den samiska kulturhistorien och skulle kunna fungera som kontaktperson gentemot länets museer och Länsstyrelsens kulturmiljöfunktion. Tanken med dessa kontaktpersoner är att underlätta och förbättra kontakterna mellan kulturmiljövården (länets museer och Länsstyrelsens kulturmiljöfunktion) och länets sameföreningar och samebyar. Under träffarna togs även reda på om det fanns byggnads- eller hantverkskunniga som skulle vilja arbeta med bevarande av det samiska kulturarvet.

Genom besök bland länets sameföreningar och samebyar samt upprättande av ett kunskapsunderlag uppnås dels ett ökat medvetande och engagemang för det samiska kultur- och naturarvet, dels ett ökat samarbete och nätverksbyggande mellan sameföreningarna och samebyarna och med kulturmiljövården i Västerbottens län.

2. Rapportens upplägg

Frågorna som diskuterats tillsammans med medlemmar från samebyarna och sameföreningarna och som rapporten bygger på, är numrerade 1-9. Utav dessa redovisas medlemmarnas samtliga svar separat, förutom till nummer 2, 5 och 8, under punkterna tillägnade varje sameby och sameförening. Frågorna nummer 2 och 5 redovisas i en sammanfattande diskussion under rubriken ”5.1 Samebyars och sameföreningars engagemang”. Fråga nummer 8 som behandlar förfrågan om kontaktpersoner för sameföreningarna och samebyarna, redovisas separat under rubrik ”6. Namn och adresser till kontaktpersoner för samebyar och sameföreningar i Västerbottens län”.

3. Frågorna som diskuterats

- 1) Vilka dokumentationer (intervjuer, uppteckningar o.s.v.) har ni själva gjort inom ert område?
- 2) Hur många har varit involverade? Hela samebyn- föreningen eller enstaka personer? Är det företrädesvis kvinnor eller män? Vilka åldersgrupper?
- 3) Vilka andra dokumentationer inom ert område känner ni till?
- 4) Vilka bevarande- och informationsinsatser (upprustade kåtor, bodar, skyltar, utställningar o.s.v.) har ni själva gjort inom ert område?
- 5) Har kunskaperna gällande t.ex. byggnadsteknik eller muntliga uppgifter i form av sägner o.s.v. överförts från äldre till yngre personer under era bevarande- och informationsinsatser?
- 6) Vilka andra bevarande- och informationsinsatser inom ert område känner ni till?
- 7) Vad tycker ni det vore angeläget att dokumentera och/eller bevara? T.ex. särskilda levnadsöden och berättelser, gamla visteplatser eller flyttleder, namn som håller på att falla i glömska.
- 8) Vem i er sameförening/sameby är särskilt intresserad av frågor som rör det samiska kulturarvet och kan tänka sig att fungera som föreningens/byns kontaktperson gentemot Skogsmuseet i Lycksele, Skellefteå museum, Västerbottens museum och Länsstyrelsens kulturmiljöfunktion? Namn, adress, telefonnummer, e-post.
- 9) Finns det byggnads- och/eller hantverkskunniga inom byn/föreningen som skulle vilja arbeta med bevarande av det samiska kulturarvet?

4. Samebyarna och sameföreningarna

Inom Västerbottens län finns sju samebyar: Gran, Malå, Ran, Umbyn, Vapsten, Vilhelmina norra och Vilhelmina södra. Av dessa är samtliga fjällsamebyar förutom Malå sameby som är en skogssameby. Alla samebyar har varit involverade i projektet, förutom Vapsten och Vilhelmina södra, som trots upprepade förfrågningar valt att p.g.a. okänd anledning inte medverka.

Samtliga sameföreningar som blivit tillfrågade har medverkat. Dessa är Ammarnäs-, Fatmomakke-, Lycksele-, Malå-, Skellefteå-, Tärna-, Umeå- och Vadtjen Saemiej Sijte sameförening. Det är möjligt att det uppkommit någon ny sameförening jag ej haft vetskap om, som därför inte blivit tillfrågad, men flertalet har varit involverade. Nämnas kan även att t.ex. sameföreningen Vueltjere Duodji, som en gång varit väldigt aktiv gällande samiska kulturfrågor (se Västerbottens museum 1996/3:25), idag är ”vilande”, utan några aktiviteter och har därför inte ingått i projektet.

4.1. Grans sameby

1) Det finns i privat ägo hos samebymedlemmar kassetband och häften med intervjuer där det bl.a. berättas om traditionella kunskaper om bl.a. tillvägagångssättet vid mjölkning av renen. En samebymedlem har börjat med en dokumentation som innefattar foton och annan information om varför, hur och var man tar skohö.

3) Man känner inom Grans sameby till dokumentations projektet ”Samiskt liv under 2000-talet” som upprättades genom vuxenskolan och Västerbottens museum i syfte att samla intervjuer med samer, utförda i regi av medlemmar i samebyar och sameföreningar.

4) I Sliktfjäll har det rustats upp en boda, storkåta, lillkåta, gethus och i Sutsträsk en boda. En samebymedlem har genom eget intresse gjort häften med bilder och information om det samiska levnadssättet, byggnader o.s.v. och har tankar om att göra något liknande på cd-rom. Hon har vidare idéer om att göra samma sak gällande fiske; hur man lägger ut nät, var snitten på fisken läggs, hur man torkar renkött o.s.v., något som idag inte är en självklara kunskaper, inte ens för alla samer. Hon har även tankar om att göra en bilddokumentation om hur man rustar upp kåtor.

6) Man vet inom Grans sameby exempelvis om att det under sommaren pågått undersökningar i Vindelkroken genom Västerbottens museum och att detta är en intressant plats där det kontinuerligt vistats människor. Man vet även om att det genom Ammarnäs sameförening har gjorts lite restaureringar, då man har lagt om torvtaken på bodar i kyrkstaden och att det på samegården i Ammarnäs finns en fotoutställning, som baseras på bilder som kommer från privata samlingar.

7) Viktigt vore enligt medlemmar inom samebyn, att dokumentera flyttleder som idag nästan är helt igenvuxna, när det fortfarande finns folk som vet deras utsträckningar. Flera gamla visteplatser som ännu utnyttjas, skulle man vilja blev restaurerade. Önskvärt vore även en studiecirkel där man bygger upp en ny torvkåta för att upprätthålla byggnadskonsten och även dokumentera denna process.

9) Ja.

4.2. Malå sameby

1) Inga dokumentationer har gjorts inom Malå samebys regi.

3) Man känner till att det har gjorts inventeringar, bl.a. i samband med vattenkraftsutbyggnaden, att man hittat husgrund vid Långhustjärn och att det har dokumenterats om Avasund, där det levte samer.

4) Eftersom det i Malå sameby finns personer som även är medlemmar inom Malå sameförening pågår mycket samarbeten. I Sundtjärn har Malå sameförening i samarbete med Malå sameby restaurerat en stockhage. En medlem i Malå sameby tog för några år sedan initiativet att få en sejte återbördad till sin ursprungliga plats. Denna sejte blev bortförd och placerad på Skellefteå museum av Westerlund i samråd med Manker någon gång under 1950-60-talet. Efter lång brevkorrespondens med olika instanser som Nordiska museet etc. kunde sejten slutligen återbördas till dess troliga ursprungliga plats. Vid dess återförande samlades

både samer och lokalbor och efter flera dagars regnande var det solsken just denna dag och en örn flög över himlen. I samband med detta dök det återigen upp en massa historier kring sejten som berättades och man kan säga att den blivit en knutpunkt för både samer och lokalbor som fortfarande besöker platsen trots att den inte är allmänt känd.

6) Man känner bl.a. till att Ernst Manker har gjort dokumentationer om området och att det utförts undersökningar p.g.a. vattenkraftsutbyggnaden, samt att det i samband med denna hittades en dödska på en udde som idag förvaras på museet i Skellefteå.

7) Som så många andra skogssamebyar drabbas Malå sameby till stor del av skogsavverkningar, som förstör väldigt mycket av alla spår efter tidigare människors liv och leverne. Man anser därför att det är viktigt att dokumentera alla spår efter äldre tiders renskötsel, boplatser, visten, renvallar o.s.v. Folk inom samebyn har av intresse mer och mer börjat lägga märke till sådana spår. Man har även liksom Malå sameförening, önskan om att få en hage belägen vid Skellefteälven dokumenterad och restaurerad.

9) Ja.

4.3. Rans sameby

1) Under slutet av 1980-talet bedrevs i samarbete med Vuxenskolan en studiecirkel om människor och livsöden ”Sameland i förvandling” Denna var inriktad mot både samer och nybyggare och deras liv och resulterade i ett kompendium. Det finns även band hos privatpersoner inom samebyn innehållandes intervjuer med en gammal samekvinna, bortgången sedan lång tid tillbaka.

3) Man känner inte till andra dokumentationer som utförts inom området.

4) Inga inventeringar etc. har genomförts, det har rustats upp någon enstaka byggnad, men samebyn har varit återhållsam på den punkten då det finns en rädsla för att det ska dra till sig turister och bli någon slags turistattraktion.

6) Länsstyrelsen har restaurerat upp bl.a. ett klabbgårde och ett sameviste efter samråd med Rans sameby. Från samebyns satte man dock stopp för viss upprustning, då det fanns en rädsla för att det skulle bli ett turisttillhåll. Idag är medlemmar från samebyn dock positiva till de upprustningsinsatser som genomfördes. Man vet vidare inom samebyn om, att det har pågått fornminnesinventeringar i Västerbottens museums regi och att det på Västerbottens museum finns en miniatyrmodell över Rans samebys flyttningsleder, sommar och vintervisten o.s.v.

7) Det finns en önskan om en genomgång av de ovannämnda av Länsstyrelsen upprustade byggnaderna, då det sedan dess har förflutit några år som börjat märkas, innan förfalloprocessen går för långt. Det har tagits beslut inom samebyn om att man ska dokumentera och rusta upp flyttleder. Det finns även några specifika visten man skulle vilja rusta upp. Just dokumentation anses vara speciellt viktigt och man efterlyser en ny satsning i stil med ”Sameland i förvandling”. Det framförs en önskan om att alla samebyar borde få tillbaka all information om inventeringar etc. som finns på bl.a. Västerbottens museum som berör den egna byn, samt samla skrifter och band med intervjuer för att göra en sammanställning. Den samlade informationen skulle då kunna fungera som ett uppslagsverk

som förvaltades i byns regi. Kompendiumet med materialet från ”Sameland i förvandling” kunde även det ges ut i en proffsigare utformning. ”Alla samebyar borde visa upp sin historia ur ett samiskt perspektiv”. Ett förslag som framförs på ett tema till projekt, är att visa fram hur det var att gå i skolan när det pågick krig i grannlandet Norge. Samebarnen som gick skola i den tidens skolkåtor, fick uppleva att det flög bombplan i närheten av dem. Skolkåtorna låg inte långt från norska gränsen som skildes från den svenska sidan med taggrådsstängsel och soldater. Kort sagt en dokumentation om livet i skolkåtorna under krigstiden. Idag finns det människor som kan berätta om dessa erfarenheter, känslor o.s.v.

9) Ja.

4.4. Umbyns sameby

1) Inga dokumentationer har gjorts inom samebyns regi.

3) Inom Umbyn känner man till att Vadtejen saemiej sijte sameförening har gjort intervjuer. Och att det finns bandinspelningar på DAUM från folk från området som berättar om sina levnadsöden från förr.

4) Medlemmar inom samebyn har i privat regi restaurerat sommarvirket Gausjo, bestående av kåtor och bodar. Virket är både nord- och sydsamiskt och det första nordsamiska virket inom området, efter tvångsförflyttningen av nordsamerna.

6) Man är medvetna om de aktiviteter som skett genom Tärna sameförening, d.v.s. kurser i forntida tekniker, att de varit inblandade i upprustning av bodar och kåtor belägna vid samegården och det gjorts bildutställningar m.m. Man vet vidare om att Vadtejen saemiej sijte utfört olika slags dokumentationer och att det utförts fornminnesinventeringar i samband med sjöregleringarna och under senare tid, samt att det utförts undersökningar av stalotomter etc.

7) Det finns ett fångstgropssystem beläget vid Gausjo som skulle behöva röjas upp.

9) Ja

4.5. Vilhelmina norra sameby

1) Det har genom ett projekt gjorts intervjuer, både skriftliga och sådana som inspelats på band. Flertalet personer har där berättat sina levnadsöden, om renskötseln o.s.v. En del av intervjuerna finns på Västerbottens museum.

3) Medlemmar inom samebyn känner till projekt och publicerat material som behandlat området, såsom: ”Sameland i förvandling”, skrifter av Ernst Manker och att Elsa Laula är från trakten och material som skrivits om henne, samt att det bl.a. har utförts ortnamnsforsning.

4) Det har i samebyns medlemmars regi röjts upp renvallar i bl.a. Klitvallen, Silisen och Grönfjäll. I Västra Grönfjäll, Silisen, Daningen och Åtniken har det upprustats renhägn, risgården och klabbgården. I Silisen har samebymedlemmar utfört fornminnes- och kulturminnes inventeringar med hjälp av en arkeolog från Västerbottens museum. Det har vidare gjorts en broschyr om Silisen och en guideinstruktion över området om vilka lämningar

som är funna och dokumenterade, deras GPS-punkter o.s.v. Denna är inriktad mot besöksnäringen i syfte att användas vid besök av skolor, turister och andra intresserade. Man har även på eget bevåg letat reda på den ursprungliga platsen för en känd sejte, som idag står på Historiska museet.

6) Man vet i samebyn om att Länsstyrelsen har upprustat kåtor i Remdalen, Silisen, Onan och Klitvallen samt att Örnsköldsviks museum har rustat upp en kåta, belägen i samebyns vinterland. Vidare känner man till att det har inventerats i Åseletrakten där det bl.a. har hittats kåtalämningar. Silisen är idag ett skogligt demonstrationsområde, vilket innebär att det är ett område där man demonstrerar hur skogen har använts. Här har den använts till rennäringen, som inom området utvisas i form av gärden, kåtor och bodar. Mellan Vilhelmina norra sameby och Fatmomakke sameförening förekommer ett naturligt samarbete, då många är medlemmar både inom byn och föreningen, samebyn är därför väl inbegripna i vad som gjorts i Fatmomakke sameförenings regi.

7) I Voukarn finns en klövjeled, som håller på att växa igen. En önskan från samebyn finns att kunna dokumentera denna. En äldre man vet fortfarande var denna sträcker sig, men är själv orolig över att han ska glömma bort dess utsträckning och att den helt ska växa igen och falla i glömska. Samebyn skulle även vilja rusta upp en kåta, gethus och förvaringsbod även dessa belägna i Voukarn samt en kåta belägen vid Silisbäcken.

Att alla intervjuband även dokumenteras skriftligen och få dem samlade är ett önskemål som tas upp, de är idag spridda; på museer eller hos privatpersoner. Dessa skulle sammanställas i ett kompendium och tryckas upp för att sedan förfogas av byn. Många av banden uppges vara svåra att avlyssna. Vilhelmina norra sameby har skickat in en anmälan till Länsstyrelsen om att få renovera en kåta belägen i Dikanäs, med en önskan om att upprustandet ska föregås av en handledare med elever. Denna upprustning skulle med andra ord fungera som en läroprocess.

9) Samebyn jobbar på att få fram hantverkskunniga genom projekt, ”om man skulle få kåtan upprustad, så skulle det ge fler kunniga”.

4.6. Ammarnäs sameförening

1) Inga dokumentationer har gjorts i sameföreningens regi, men man har pratat om det. Privatpersoner inom föreningen har gjort intervjuer inom familjen i samarbete med Västerbottens museum.

3) Man känner inte till andra dokumentationer som utförts inom området.

4) Det finns en utställning på Samegården med fotografier som insamlats från privatpersoner. Föreningen arbetar med första hand med frågor som rör kyrkstaden i Ammarnäs. Här sätter man ett bevarandebeslut i första hand gällande kyrkstaden och det kommersiella i andra hand. Dessa två måste kombineras, då det idag finns regler avseende handikappanpassning o.s.v. I kyrkstaden har det restaurerats bodar då man bl.a. lagt om torvtaken. Sameföreningen har tidigare fört en diskussion med kyrkan om att få ta över Gillesnuole - en samisk kapellplats sedan slutet av 1600-talet (se Länsstyrelsen 1991/2:74). Kyrkan gick dock ej med på detta.

6) En medlem från Ammarnäs sameförening har varit med och inventerat efter fornlämningar tillsammans med arkeologer från Riksantikvarieämbetet för ett antal år sedan, vilket resulterade i bl.a. funna härdar. Om det utförts andra fornlämnings inventeringar så har föreningen enligt dess medlemmar, inte kontaktats och informerats om detta. Man vet vidare om att det gjorts informationsskyltningar om Ammarnäs kyrkstad och att Västerbottens museum innehar en modell över kyrkstaden.

7) Det finns från Ammarnäs sameförening en önskan om att göra en ordentlig dokumentation om Ammarnäs ur ett samiskt perspektiv. T.ex. om hur renskötseln bedrivits inom området genom åren. Man poängterar det viktiga i att göra barnen medvetna om sin historia, vilket skapar trygghet. Föreningen anser att just dokumentationer är viktigast, att göra intervjuer med äldre folk o.s.v. Även den historiska utvecklingen inom själva föreningen skulle vara önskvärd att dokumentera. Det finns idag vissa byggnader som enligt föreningen borde restaureras, men då ägarförhållandena är oklara har inte detta kunnat genomföras. Som restaureringsobjekt nämns särskilt ett antal skolkåtor belägna i Tjurträsk, som är i behov av upprustning. Man har även en speciell bod i åtanke, som efter en upprustning skulle kunna fungera som en slags demonstrations bod.

9) Ja.

4.7. Fatmomakke sameförening

1) På initiativ av vuxenskolan och Västerbottens museum har det utkommit en intervjuiserie, ”Samiskt liv under 2000-talet”, där samebyar/föreningar har ombetts göra intervjuer. Detta har genom medlemmar inom Fatmomakke sameförening resulterat i bandinspelningar innehållandes lite av varje. Detta är dock ej iväg skickat till museet. Positivt är att det ändå har gjorts, man har från museets sida trott att det hela rann ut i sanden. Det har vidare utgivits en bok i samband med att Fatmomakke sameförening fyllde 75 år, där det sammanställts skrifter om bl.a. sameföreningens roll under årens lopp (Nilsson m.fl. 1980) och har som medverkande bl.a. professor Israel Ruong.

3) Sameföreningen förverkligades år 1904 i Fatmomakke och det är där den i första hand än i dag är verksam. Man är därför väl medveten om dokumentationer rörande hela Fatmomakke kyrkplats.

4) Det har anordnats kurser i föreningens regi, där de inblandade bl.a. har lärt sig hur man tar reda på allt från renen på traditionellt vis. Detta har fotodokumenterats. Sameföreningen har även hållit i den s.k. ”Samiska veckan” där man haft praktiska informationsinsatser i form av att man bl.a. har lärt sig att bo enligt traditionellt sätt i kåta: bakat bröd på öppen eld o.s.v. En kurs i sko sömnad har också genomförts. Mycket kåtor och bodar har rustats och byggts upp inom kyrkbyn. Fatmomakke sameförening har ett eget föreningshus som renoverats och där man också under sommartid har utställningar. Hittills har man haft bl.a. bildutställningar, man har visat upp sina privata saker och haft en skolkåtautställning.

6) Då flera personer inom Fatmomakke sameförening även är medlemmar i Vilhelmina norra och Vilhelmina södra sameby, så är man även väl medveten om vilka aktiviteter som utförs inom samebyarnas regi.

7) Det man arbetar för inom Fatmomakke sameförening, är att behålla Fatmomakke området som en samisk plats trots all utveckling, med ombyggnationer med tanke på turismen o.s.v. som idag sker med Vilhelmina kommun som huvudman.

Man vill även få ”samiskt liv under 2000-talet” dokumenterat skriftligen och sammanställa en dokumentation av aktiviteterna som utfördes under ”Samiska veckan”.

9) Ja.

4.8. Lycksele sameförening

1) Under 1999-2001 genomfördes projektet *Dokumentation av det samiska traditionslandskapet inom Lycksele kommun* genom ett samarbete mellan Skogsmuseet i Lycksele och Lycksele sameförening. Syftet med detta projekt var att med hjälp av arkeologiska, etnologiska och historiska studier öka kunskapen om det traditionella samiska kulturlandskapet i området.

3) Sameföreningen har goda kunskaper om ”Gammplatsen” (Lycksele marknadsplats med gamla anor). Man känner till tidigare utgrävningar och undersökningar, kunskaper om äldre kartor samt att Linné och Manker gjort sig kända med platsen.

4) Lycksele sameförening har i samarbete med Skogsmuseet genomfört arkeologiska undersökningar på Gammplatsen i Lycksele (se Samefolket 1998/10:19). Genom projektet *Dokumentation av det samiska traditionslandskapet inom Lycksele kommun* genomfördes inventeringar, källstudier, undersökningar av härdar samt uppskyltning av samevisten (se Länsstyrelsen i Västerbottens län 2002/4:19f).

Lycksele sameförening har under sommaren 2003 (4-9 aug) byggt en sydsamisk torvkåta av bågstångstyp. Dess storlek är anpassad för att man ska få plats med större grupper som skolklasser, turister osv. Under uppbyggandet av torvkåtan fanns möjlighet för allmänheten: turister, lokalbefolkning och andra intresserade att titta på när byggandet genomfördes, under detta informerades de som jobbade med kåtan om bl.a. om byggnadstekniken, den samiska kulturen o.s.v.

Hos skolorna har intresset vaknat när det gäller den samiska kulturen och Sameföreningen har tidigare varit ute på skolor och informerat om den samiska kulturen. På initiativ från Skogsmuseet har även sameföreningen blivit involverade i s.k. tidsresor, som går ut på att man tar emot skolbarn, som genom olika aktiviteter får leva sig in i hur det var att leva förr. Föreningen står för informationen om den samiska kulturen. Här får barnen bl.a. besöka torvkåtan, prova på att kasta lasso och ta del av berättelser. Detta har precis påbörjats och är än så länge i ett inledande skede men kommer att utvecklas vidare.

Under 2002 hade man på Skogsmuseet i Lycksele en utställning av samiska föremål som är under Birger Nordins ägo. Det var ursprungligen sameföreningen som tog kontakt med Nordin angående samlingen (se Samefolket 2002/8:7ff).

6) Föreningen har ett bra samarbete med Skogsmuseet i Lycksele och är väl medvetna om vad Skogsmuseet har för framtida planer och även vad som tidigare gjorts på Gammplatsen.

7) Man har en önskan från sameföreningens sida att lyfta fram den sydsamiska och skogssamiska kulturen. Man vill ge tyngd åt den samiska närvaron på Gammplatsen för besökare, då det ursprungligen är en gammal samisk marknadsplats. Till planerna hör att bygga upp ett skogssamisk viste och göra informationsskyltar.

Sameföreningen har även en önskan att arbeta med en dokumentering av fotografier (plåtar) som avbildar sydsamer. Dessa härrör från slutet av 1800-tal fram till början av 1900-tal och skulle ge värdefull information om dräktskick o.s.v. Idag disponeras fotografisamlingen av en privatperson verksam inom hembygdsgillet, som har erbjudit sameföreningen att gå igenom denna.

9) Ja.

4.9. Malå sameförening

1) Inga dokumentationer har utförts i sameföreningens regi.

3) Man känner till att det har gjorts inventeringar, bl.a. i samband med vattenkraftsutbyggnaden, att man hittat husgrund vid Långhustjärn och att det har dokumenterats om Avasund, där det levtt samer.

4) I Sundtjärn har sameförening i samarbete med Malå sameby restaurerat en stockhage. Mitt i hagen finns en fläck där det inte växer någonting och där renarna gärna ligger. Ett roligt tillägg är att det finns en sägen som säger att om man på midsommarnatten vistas på fläcken så blir man tokig. Det sägs även att en man provade detta, och mycket riktigt så blev han galen. Man har även restaurerat upp bodar och timmerkåta i Koppselevistet.

I Lappstan i Malå finns ett museum där samlingen ägs av sameföreningen. I Lappstan brukar det ordnas olika aktiviteter. Inom Malå sameföreningen och genom kultursektionen har det hänt en hel del i form av kurser, inventeringar o.s.v. Man har gjort besök på Åjtte och Silvermuseet och har bl.a. haft som kursverksamhet att bygga ett sameviste i miniatyr bestående av njalla, härbre, kåta och dockor med tidstypiska kläder. Denna har stått utställd på hotellet i Malå. Detta mynnade i sin tur i en större kurs där man byggde upp ett stort härbre vid Rakkijaur rengärde.

6) Man känner bl.a. till att Ernst Manker har gjort dokumentationer om området och att det utförts undersökningar p.g.a. vattenkraftsutbyggnaden.

7) Folk inom sameföreningen har av intresse mer och mer börjat lägga märke till troliga spår efter äldre tiders renskötsel, boplatser, visten, renvallar o.s.v. Man anser att det vore viktigt att dokumentera alla sedda platser för att kunna visa var man hållit till under äldre dagar. Det finns idag äldre människor som kan berätta speciella historier om någon speciell plats som någon yngre lagt märke till, bara denna plats nämns och tas upp i dagen. Vidare nämns också en önskan om att restaurera, alternativt dokumentera en hage belägen vid Skellefteälven som har sjunkit ner i myren. Denna plats uppges vara ett intressant ställe med gamla traditioner.

9) Ja.

4.10. Skellefteå Sameförening

1) Skellefteå sameförening är en ny sameförening som endast funnits under ett par år. Hittills har det inom sameföreningens regi mest bedrivits släktforskning, inga dokumentationer etc. har ännu utförts, men intresse finns att börja jobba med sådana uppgifter.

3) Man är medveten om Skellefteås historia ur ett samiskt perspektiv; att det varit en handelsplats o.s.v. och att det bedrivits olika sorters forskning om samer i området, t.ex. om sockensamerna.

4) Ordföranden inom Skellefteå sameförening har bl.a. genom samverkan med Skellefteås kulturchef sett till att det funnits med samiska inslag med på arrangemang, som anordnats i staden för att visa fram den samisk kulturen.

6) Man vet inom föreningen om att det under 1980-talet har gjorts arkeologiska utgrävningar inom området man verkar i.

7) Allt anses viktigt att dokumentera; levnadsöden, berättelser, ortnamnsforskning o.s.v.

9) Ja

4.11. Tärna sameförening

1) I samverkan med vuxenskolan, har medlemmar inom föreningen gjort jojkinsamlingar inspelade på band inom "Sameland i förvandling".

3) Man är inom Tärna sameförening medvetna om att det gjorts intervjuer inom sameföreningen Vadejen saemiej sijte som också verkar inom området. Man vet också om att det finns bandinspelningar på DAUM med folk från området som berättar om sina levnadsöden från förr. Och att det runt 1990 anordnades genom vuxenförbundet en studiecirkel som innefattade dokumentation om fjällfiske.

4) Tärna sameförening har varit inblandade i upprustning av bodar och kåtor belägna vid samegården i Tärnaby. Föreningen sökte pengar, medan folk från Länsstyrelsen stod för själva upprustningen. Föreningen har vidare gjort flera bildutställningar. Ett bildkollage visar t.ex. den nordsamiska inflyttningen under 1900-talets första hälft och en fotoutställning gestaltar samer i nutid. Medlemmar har genom kurser i forntida tekniker som upprätthållits genom sameslöjdsstiftelsen, lärt sig järn- och tennframställning, dräktsömnad och byggnadsteknik. En njalla som byggdes i samband med detta, står idag vid Samegården. I samegårdens källare finns ett litet museum. Utställningen ägs av kommunen och man vet idag inte vart föremålen kommer att hamna efter att Samegården säljs.

6) Sameföreningen känner till inventeringar som utförts i Vadejens saemiej sijtes regi och RAÄ:s fornminnesinventeringar i samband med sjöregleringarna. Vidare vet man om att Lennart Klang har utfört fornminnesinventeringar (se Västerbottens museum 1996/3:16ff), att Rolf Kjellström har undersökt Stalotomter samt att Bertil Winka har bedrivit ortnamnsforskning, där 3-5 häften har getts ut.

7) Man har inom föreningen tankar om att bedriva namnforskning om "älgland". Man skulle då ta kontakt med olika älgslag för att intervjua dessa angående namn på bäckar, myrar etc. som används eller använts av älgjägare bl.a. för att kunna dirigera folk till rätta platser under älgjakten. Det finns även önskan om att forska om varför olika platser fått sina namn, dessa kan då visa på byns utvecklingshistoria (kvarnbäcken o.s.v) Detta anses angeläget då man är medveten om hur fort namn kan förvrängas, ändras, och få en helt annan betydelse om de t.ex.

översätts till ett annat språk. Man anser det även viktigt att ta vara på levnadsöden och andra berättelser som berättas i stugor lite här och där.

9) Nej.

4.12. Umeå Sameförening

1) Inga speciella dokumentations projekt har utförts i regi av föreningen.

3) Man är inom Umeå sameförening bl.a. medvetna om att det genom Västerbottensmuseum och vuxenskolan tagits initiativ till en intervjuserie, där man ville att samer skulle berätta om sina liv. Tanken var att det även skulle startas studiecirkel för sameföreningar och samebyar. En kursplan: "samiskt liv under 2000-talet" blev gjord.

4) För fjärde året i rad har Umeå sameförening hållit i den s.k. "Samiska veckan". Initiativet har kommit från föreningen och ett samarbete har hållits med kommunen, biblioteket, Västerbottens museum, film och teaterföreningar m.fl. Syftet har varit att synliggöra den samiska kulturen med olika arrangemang (se www.same.net/~umea.sameforening/index.htm). Det har vidare skett en hel del barnverksamhet på tex Gammlia, där man har involverat barn i olika aktiviteter inriktat mot det samiska och på så sätt förmedlat om den samiska kulturen.

6) Genom sameföreningens referensgrupp har man genom museet tagit del av vad samebyar och andra sameföreningar har gjort.

7) Det finns en önskan om att uppföra ett sameviste på Gammlia för att visa allmänheten att Umeå faktiskt har en gammal tradition som samiskt område, vilket annars kanske är lätt att glömma bort i stadens liv och rörelse. Även en dokumentation om "Umeå-stad som renbetesmark" är något som anses vara värd att göra. Det finns fortfarande äldre folk som kan förmedla vidare vad deras föräldrar och farföräldrar berättat för dem. Om att t.ex. Mariehem varit renbetesmark en gång i tiden.

9) Nej

4.13. Vadtejen Saemiej Sijte

1) Vadtejen Saemiej Sijte har under lång tid haft dokumentationsprojekt. I dessa har ingått studier av gamla dokument, uppteckningar, kartmaterial, lappfogdeprotokoll både från norsk och svensk sida och intervjuer samt inventeringar. År 1992 startade "Vaapsten Jeanoe-Bealan Saemieh" ett sydsamiskt dokumentationsprojekt som sträcker sig över svenska och norska gränsen (se Västerbottens museum 1996/3:21f). Inblandade var förutom Vadtejen Saemiej sijte bl.a. Ájtte och sameföreningar på norska sidan. Kopplade till projektet var även en referensgrupp med bl.a. professor Louise Bäckman, och socialantropolog Hugh Beach. I projektets regi insamlades intervjuer från både svensk och norsk sida, studerades kartmaterial, samlades fotografier, bedrevs ortnamnsforskning och utfördes fornlämningsinventeringar. Fornlämningsinventeringarna byggde på de äldre inventeringarna som gjordes i samband sjöregleringen som utfördes omkring 1970-talet.

3) Föreningsmedlemmarna känner bl.a. till tidigare projekt som gjorts i RAÄ:s och Västerbottens museums regi och insatser i samband med de tidigare sjöregleringarna.

4) Man kan säga att Vadtejen Saemiej sijte varit 10 år före sin tid vad gäller att dokumentera samiska miljöer. Vid fornlämningsinventeringarna har det varit runt 8-10 personer som jobbat med detta i olika omgångar. I samband med Vaapsten Jeanoe-Bealan Saemieh projektet hölls även seminarier med bl.a. Göta-Louise Bäckman, Hugh Beach och Inger Zachrisson. Under 1992 ordnades ett "läger" då man restaurerade en kåta. Intresset var stort med runt 40 personer som kom och gick under tiden för restaureringen. Genom de utförda dokumentationerna och allt material som samlats in kan man idag tydligt visa på en kontinuitet av samhällets utveckling inom området där föreningen verkar. Sameföreningen vill visa att det finns kulturella skillnader även inom den samiska kulturen. Samerna blev tidigt fast bofasta inom Vapsten området och gick från renskötseln till att uppföra små jordbruk. I och med detta försvann språket och det samiska klädsnittet tidigt.

Olika aktiviteter har uppkommit i samband med dokumentationsarbetena, bl.a. teatern. En pjäs har skrivits om Elsa Laula med Mikael Niemi som manusförfattare. Denna är byggd på det material som samlats in i sameföreningens regi. Man sydde t.ex. upp tidstypiska kläder genom att först studera gamla fotografier för att se hur kläderna såg ut. Även pjäsen "Vattenfall" som nu är aktuell bygger på insamlat material. Man vill genom teatern berätta, förmedla historien.

Vadtejen Saemiej Sijte har vidare gjort fotoutställningar för att berätta om den samiska kulturen som visats på Historiska museet. Dessa bilder på samernas förfäder har t.o.m. varit med på en resa till Hawaii. År 2002 skedde en återbegravning av en man som tidigare legat begravd på en plats vid Atoklimpen i Tärnafjällen. Sameföreningen tog kontakt med Länsstyrelsen och Historiska museet, där mannens kvarlevor förvarades, vilket slutligen ledde till en återbegravning av den s.k. Suojvengelle (se vidare om återbegravningen; Samefolket 2001/8:12, 2002/:10:26, 2002/11:2).

6) Man känner till de projekt som har knutits till de egna projekten inom byn, det har förekommit bl.a. samarbete med Jans Heinerud på Västerbottens museum.

7) Allt, flyttleder o.s.v. anses viktigt att dokumentera, för att förhindra att det faller i glömska. Inom Vadtejen Saemiej Sijte har man framförallt en önskan om att koppla ihop allt material som insamlats under åren: foton, dokumentationer, protokoll o.s.v. och bilda ett arkiv. Vaapsten Jeanoe-Bealan Saemieh projektet har lett till att lokalen där teatern håller till och allt material finns, blivit en informationscentral, dit folk vänder sig. Ett ordnat arkiv skulle underlätta för både utflyttade samer som vill kunna följa sin släkt tillbaks i tiden och även för forskare. Med hjälp av materialet kan föreningen som nämnts, idag tydligt visa på en kontinuitet flera hundra år tillbaka i tiden, men skulle behöva få ordning och en struktur på det hela.

9) Ja.

5. Slutsatser

Med tanke på att projektet bara sträckt sig under 6 veckor så har det varit en period med intensivt arbete. Det svåraste har egentligen varit att få tag i folk, främst från samebyarna och sedan hitta en tid som passar för en träff. Då Västerbotten är ett stort län och avstånden långa, så har det varit viktigt att försöka samordna träffarna så att man kunnat ta föreningar och byar

belägna inom samma områden, i samma veva för att spara tid. Under fältarbetsperioden har stationsorten varit Skogsmuseet i Lycksele, då denna ort är ganska centralt belägen i Västerbottens län.

Tiden Oktober - November då projektet fortgått, är en hektisk tid för renskötare, så det är främst folk från samebyarna det har varit svårt att få kontakt med. Man kan säga att renarna till stor del har varit med och bestämt om detta projekt skulle gå att genomföra eller inte. I vissa fall har det först kvällen innan framkommit om det gått att ordna en träff dagen efter.

5.1. Samebyars och sameföreningars engagemang

Samebyarna och sameföreningarna arbetar efter lokala förutsättningar. Sameföreningarna i de större städerna har av naturliga skäl inga byggnader att restaurera upp, så här fokuserar man på att synliggöra samerna och den samiska kulturen. Man förmedlar kunskaper till allmänheten genom olika evenemang, som t.ex. ”Samiska veckan” som nu i år genom Umeå sameförening, hållits för fjärde året i rad. För t.ex. Fatmomakke sameförening och Ammarnäs sameförening som verkar inom områden där det är samiska kyrkstäder belägna, är det givetvis så att arbetet till stor grad rör sig kring frågor som berör kyrkstäderna.

Inom t.ex. Umeå sameförening har man rätt stor omsättning av medlemmar, då vissa kanske bara under kortare tid bor på platsen p.g.a. jobb, studier etc. Vad man fokuserar på beror också på vad medlemmarna och ordföranden i föreningarna är intresserade av. I Umeå sameförening var det ett tag många barnfamiljer som var engagerade och då inriktades en stor del av arbetet till barnverksamhet, idag fokuserar man på att synliggöra den samiska kulturen.

Av naturliga skäl har sameföreningarna mer tid till att engagera sig i frågor, anordna evenemang och kurser etc. än samebyarna. Det är ju till stor del därför man går med i föreningar för att kunna jobba med olika projekt och därmed träffa andra samer, stärka sin och andra samers identitet. För samebymedlemmarna gäller det i första hand att ”överleva dagen” som en samebymedlem uttryckte det. När det gäller upprustningar av byggnader, hagar o.s.v. måste detta arbete utföras under barmarkstider, en tid som är hektisk för renskötarna, med kalvmärkningar, skiljningar, flyttningar, slakt och reparationer av stängsel. I föreningarna är majoriteten inte aktiva renskötare och kan därför i större utsträckning hänge sig åt projekt rörande den samiska kulturen. Många föreningsmedlemmar har även nått pensionsåldern och har därmed mer tid till engagemang.

Gällande kunskapsöverföringar från äldre till yngre personer rörande byggnadsteknik, muntliga berättelser etc. är något som enligt samebyar och sameföreningar ”något som egentligen sker hela tiden, fast utan att man tänker på det” som det uttryckts under en av intervjuerna. Här gäller återigen att det sker efter de lokala förhållandena. I städer där sameföreningar verkar sker ju ingen direkt kunskapsöverföring gällande byggnadsteknik men däremot genom att man byter andra erfarenheter och berättelser under kurser, projekt, evenemang eller under fikapausen. Området där t.ex. Lycksele sameförening verkar (Gammlplatsen vid Skogsmuseet i Lycksele) finns inga byggnader att upprusta, utan materialet som finns att tillgå är på arkeologisk nivå. Här har man därför byggt upp en ny torvkåta. Under uppförandet av kåtan fanns möjlighet för alla intresserade att se på när arbetet genomfördes, under denna tid informerades de som jobbade med kåtan om byggnadstekniken och den samiska kulturen.

Inom Vadtejen Saemiej sijte sameförening, har det skrivits manus till teaterpjäser som bygger på insamlat och dokumenterat material om området där man verkar. Man vill genom teatern förmedla historia. På detta sätt har det skett en kunskapsöverföring om historien inom området, ur ett samiskt perspektiv och framförallt barn har lärt sig sin historia på ett levande sätt.

Vid projekt som anordnats runt särskilt traditionella kunskaper, har intresset varit stort och har engagerat människor i åldrarna från 2 år till minst 80 år och både kvinnor och män. Inom majoriteten av sameföreningarna är de mest aktiva, människor i medelåldern. Flertalet föreningar anser att det är svårt att få ungdomar att jobba aktivt inom föreningarna. Inom de flesta av föreningarna är det 5-10 personer som är de mest drivande.

5.2. Konflikter och svårigheter

Majoriteten av alla fysiska lämningar från traditionell samisk verksamhet är uppförda av naturmaterial som kan återgå till naturen i en utdragen förfallsprocess. Inom vissa samebyar, hos speciellt äldre personer lever ännu en syn kvar om att samiska byggnader ska återgå till naturen varifrån de en gång uppstått. Dessa motsätter sig därför all sorts upprustning av gamla samiska byggnader. Bland samebyar som tagit upp denna aspekt kan nämnas Vilhelmina norra sameby och Umbyn sameby. Inom Vilhelmina norra sameby finns därför en oenighet mellan äldre och yngre generationer gällande upprustnings frågor, då det bland den yngre generationen finns en önskan om att upprustningar ska genomföras. Under senare år har dock även vissa äldre tänkt om när det gäller den frågan, då de samiska lämningarna kan fungera som markörer för en samiska territoriell tillhörighet. Eftersom det samiska samhället länge saknat egna skriftliga källor, blir dessa kulturminnen viktiga kunskapskällor till samernas historia. De samiska kulturminnena har ett speciellt värde som dokument för en historisk samisk närvaro och ger samerna identitet tillbaka i tiden (Schanche 1995:42).

Alla äldre är inte pigga på att överföra sina kunskaper gällande byggnadsteknik vid upprustningar. Inom samebyar har påpekats, att detta beror på att de med kunskaperna anser att det går fortare att göra det själv. Eller att det kan bero på att det finns en osäkerhet på det egna kunnandet, då man har glömt bort vissa praktiska kunskaper. Under arbetets gång måste personen halvt om halvt pröva sig fram först, innan arbetet kommer igång igen. Vissa äldre har därför inte varit särskilt tillmötesgående vid önskemål som kommit från folk i yngre åldrar, som idag har intresset att lära sig de gamla byggnadssätten. Gemensamt för majoriteten inom byar och föreningar är idag dock, att man tycker att detta är viktiga kunskaper som måste tas tillvara och flera har t.ex. gått kurser för att lära sig hur man går tillväga (se t.ex. Länsstyrelsen 2001/4:19).

Det finns idag bland samerna konflikter gällande vad som ska restaureras. Detta märks speciellt i de ursprungligen sydsamiska områden, dit nordsamer flyttade till följd av tvångsflyttningarna som skedde under första hälften av 1900-talet. Här finns önskan från sydsamer om att upprusta objekt som uppförts av deras förfäder. Upprustningar av byggnader ska idag ske genom samebyns medgivande om objektet finns på statlig mark. Då många sydsamer tidigt blev bofasta och övergav renskötseln, är många av dessa samer inte aktiva renskötare och därmed inte medlemmar i någon sameby. Dessa konflikter kan sägas vara konsekvenser av statens dåvarande samepolitik som gör sig påmind. Även oklara ägandeförhållanden är en orsak till att vissa byggnader trots önskemål från samebyar och sameföreningar inte kan restaureras. Det finns också en rädsla för att restaurerade byggnader ska bli tillhåll för turister; ripjägare etc.

Vilken syn på bemötandet och samarbetet, mellan samebyar och sameföreningar och kulturmiljövården (museer, länsstyrelsens kulturmiljöfunktion) så skiljer sig erfarenheterna hos de olika samebyarna och sameföreningarna. Vissa upplever det som att man haft väldigt positiva kontakter och samarbeten, medan andra anser att man inte alls blivit tillmötesgångna när det gäller vissa frågor. Flertalet samebyar och föreningar uppger att man vid kontakter med Länsstyrelsen fått förmedlat om att det idag inte finns några pengar till upprustningar och annat riktat till det samiska kulturarvet. Medlemmar ur en sameby anser att dessa fått en dålig

respons när det gäller ansökningar om medel till restaureringsobjekt, då de efter inskickandet av ansökan inte fått någon respons från Länsstyrelsens håll och då fått leva i ovisshet och inte vetat om ansökan överhuvudtaget kommit fram, om det varit under bearbetning etc. När dessa slutligen själva kontaktade Länsstyrelsen gick det inte att få ett direkt svar om huruvida ansökan var under behandling. En bättre ömsesidig kontakt skulle här vara enligt samebyn önskvärd.

Majoriteten av samebyarna och föreningarna uppger att man haft mycket litet kontakt med kulturmiljövårdsenheterna. De som haft större dokumentationsprojekt där t.ex. museer varit inblandade anser dock denna varit mycket positiv. Det man i flera fall framhåller är att man önskar att samerna själva fick vara med mer, när det gäller inventeringar och dokumentationer om deras områden. Man vill inte bara längre verka som en uppgiftslämnare, utan vara med i hela dokumentationsprocessen, vilket skulle ge mer, både till fornlämningsinventeraren och samerna. Erfarenheter kan utbytas till gagn för båda parter. En önskan finns även om att få bättre information om vad t.ex. museerna slutligen kommer fram till efter en fornlämningsinventering, då detta är information som handlar om deras egna förfäder och skulle därmed kunna förmedlas vidare till barnen. På det sättet stannar kunskaperna kvar hos människorna som verkar inom området och tas inte med någon annanstans av tjänstemän för att sedan glömmas bort.

5.3. Tankar om hur man kan gå vidare

Det finns förfrågningar från sameföreningars håll om hur man praktiskt ska gå tillväga t.ex. under arbete med dokumentering. Det kanske verkar enkelt och klart i början, men när man väl kommer igång med det praktiska arbetet uppkommer ofta frågor allt eftersom, som t.ex. var ska man göra en avgränsning och hur knyter man slutligen samman all information till en överskådlig sammanfattning? En enda genomgång eller kurs räcker kanske inte i det här sammanhanget. En idé är därför att det utses en speciell kontaktperson från kulturmiljövården till personen som jobbar med en dokumentation, så att dessa kan upprätthålla en fortlöpande kontakt. Kontaktpersonen kan ge tips och idéer, höra hur arbetet fortskrider och fungera som ett bollplank för funderingar som ofta uppkommer under arbetets gång, detta inte minst för att hålla motivationen uppe hos de som arbetar. Samtidigt får kontaktpersonen från kulturmiljövårdsenheten en bra insikt i vad som händer inom samebyarna och sameföreningarna angående kulturmiljövårdsarbetet.

För samerna är landsgränserna egentligen bara sträck på kartan och man har under en väldigt lång tid rört sig över nationsgränserna. Inom projektet Vaapsten Jeanoe-Bealan Saemieh – ett dokumentationsprojekt i en samisk kulturmiljö (Västerbottens museum 1996/3:21), har man jobbat över gränsen mellan Norge och Sverige, då Vaapsten området sträcker sig över dessa länder. Olika institutioner och sameföreningar har varit engagerade på både norsk och svensk sida. Önskvärt vore att fler sådana projekt uppkom för att kunna ge en rättvis bild av samernas historia. Idag är den samiska kulturmiljövården organiserad på väldigt olika sätt i Norden (Sevä 2002) men trots detta har det uppenbarligen gått att få ett sådant projekt att fungera.

6. Namn och adresser till kontaktpersoner för samebyar och sameföreningar i Västerbottens län

Samebyar

Grans sameby

Inger Hellman
Kraddsele 1184
920 70 Sorsele
Tfn: 0952-602 55
Vinterland: 0933-720 50
Inger.hellman@same.net

Malå sameby

Anders Jonsson
Rengatan 13
930 70 Malå
Tfn: 0953-108 22
anders.jonsson@same.net

Rans sameby

Aina Jonsson
Fack 6
920 75 Ammarnäs
Tfn: 0952-600 86
070-300 98 19
aina.jonsson@same.net

Umbyns sameby

Olof Omma
Fack 24
920 66 Hemavan
Tfn: 0954-300 40

Vilhelmina norra sameby

(Återkommer med ett namn)

Sameföreningar

Ammarnäs sameförening

Bo Nilsson
Box 46
920 75 Ammarnäs
Tfn: 0952-600 63

Fatmomakke sameförening

(Återkommer med ett namn)

Lycksele sameförening

Lorentz Sjulsson Åsdell
Anläggarevägen 7
921 46 Lycksele
Tfn: 0950-140 78
asdell_@hotmail.com

Malå sameförening

Eva Artursson Stenberg
Björkås 20
920 39 Rökå
Tfn: 0953-214 60
e.stenberg@spray.se

Skellefteå sameförening

Mikael Jansson
Södra Degersjön 265
931 92 Skellefteå
Tfn: 0910-808 08
070-373 49 80
mikael.jansson@same.net

Tärna sameförening

Lars Mattsson
Lassovägen 12 B
920 66 Hemavan
Tfn: 0954-300 09
070-308 76 56
lars.mattsson@same.net

Umeå sameförening

Aina Nilsson
Skogsbrynet 1
903 43 Umeå
Tfn: 090-127 764
aina_nilsson@home.net

Vadtejen Saemiej sijte

Eva Helleberg
5065 Ängesdal
920 64 Tärnaby
Tfn: 0954-250 52
070-350 62 81
070-234 21 91
eva.helleberg@same.net

Sigrid Stångberg
Box 142
920 64 Tärnaby
Tfn: 0954-102 68
sigrid.stangberg@same.net

7. Referenser

- Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1991. Västerbotten genom tiderna – Del 1. Kulturmiljöer av riksintresse i Västerbottens län. *Meddelande*. 1991/2. Länsstyrelsen.
- Länsstyrelsen i Västerbottens län . 2002. Bevarande av samiska miljöer i Västerbottens län. *Meddelande*. 2002/4. Länsstyrelsen.
- Nilsson, Marianne m.fl. 1980. *Fatmomakke sameförening 1904-1979*. Fatmomakke sameförening. Vilhelmina.
- Samefolket. 1998. Arkeologisk fynd i efter samer i Lycksele. *Samefolket*. 1998/10:19.
- Samefolket. 2001. Suojvengelle – mannen vid Atoklimpen. *Samefolket*. 2001/8:12-13.
- Samefolket. 2002. Antiksamlaren Birger Nordin har blivit en institution. *Samefolket*. 2002/8:7-11.
- Samefolket. 2002. Efter 50 år infrias löftet till samerna. *Samefolket*. 2002/10:26-27.
- Samefolket. 2002. Här återbegravs Suojvengelle. *Samefolket*. 2002/11:2.
- Schanche, Audhild. 1995. Det symbolske landskapet – landskap og identitet i samisk kultur. *Ottar* 1995/4:38-47.
- Sevä, Katarina. 2002. *Samisk kulturmiljövård i Norden – En komparativ studie av den samiska kulturmiljövårdens organisation i Finland, Norge och Sverige*. D-uppsats i arkeologi. Institutionen för arkeologi och samiska studier. Umeå Universitet.
- Västerbottens museum. 1996. Kulturspår i fjällen. *Västerbotten*. 1996/3.
- www.same.net/~umea.sameforening/index.htm